2 AAVGUST 1935 on. GARAG 2. № 177 (1539) Ulaan-Yde.

Gazar byriin proletaarinar, negedegti.

Kolkoozniin eder byriin sonin

BURIAAD-MONGOLIIN YNEN

BK (b) Namiin Buriaad-Mongoliin Mozkom, BMASSR-iinTGK ba Burprofsoveediin Oergan.

Yne 10 mon

Zakika yne
12 sarada 30 t.
6 „ 15 t.
3 „ 7 t. 50 m.
1 „ 2 t. 50 m.

Kominteerniin 7-dugaar kongrees

ijyyliin 27-nii ydeşiin ba

28-nii egleenii zasedaani

Kominteerniin VII kongreesiin ijyyliin 27-nii ydeşiin zase aniigi nek. Aarndt neesen baina. Gollaandiin komuniis na in teleelegçe nek. Aranoold gegçe Komuniis Internacionaaliin ricedkeke komiteediin ba internacionaaliin kinaka komiisiin delmeri tukai toocooto iledkelnyydiigi daguulan kelesen ina.

Nek. Aranoold eeriingee yge dotor, syylşiin toocooto yje ɔ Gollaandi ulasta kubiskaliin kedelgeenii aikabtar urgasan Gollaandiin komuniis namiin neleenii olon azalçadiin dun ulam ergedeze baisan tukai temdegelsen baina. Gadana, ɔllaandiin zasagiin gazariin krizeste orood baikada, komu s namiin urida baisan zoriigo tukai kelebe.

Udaani koito Ameerikiin kolbooto ştaadiin komuniis na in teleelegçe Brayder gegçe kelebe. Tiike zuuraa AKŞ-iin muniis namiin eeriingee zergiigi troskiistnuud ba bişe bee ikii yzeltenees ceberlesen, odoo komuniis namiin neleen i ergen niite azalçadiin dunda jikedesen tula, men namiin ɟyyd aikabtar tyrgeer nemesen tukai temdeglebe.

Gadana nek. Brayder gegçe faşiizmtai esergyycen temece jabadalda olon niitiigi elsyylen emkidkelge bol AKŞ-iin muuniis namiin gol zoriigo bolno geze kelebe.

Tyynii syyleer preziidiymiin tyryylegçe bol Fraanciin muniistnuudiin delete trebyyn bolko nek. Kaşeen Marseel çede yge ekedeni kongreesto suugçad nergice çanga aliga algaar ugtaba. Udaani zaal dotoroos „Fraanciin komuniis n mandatugai! Proletaariin negedemel froont mandatugai! minteern mandatugai! Byke delkein proletaariin udaridagça k. Staalin mandatugai!" geze uriaa kajana.

Nek. Kaşeen ton ile todo ba delgerengiigeer Fraanciin muniis namiin syylşiin zilnyyd soo tuilasan amzaltanuud ba muniis namiin, ulas teriin yyrgiin ulam jikeer ergedeze, ıletaariin negedemel froont emkidkelgiigi ketelberilen jabasan tai kelebe.

Gadana nek. Kaşeen Fraanca-Soveediin ebiin kariicaa bol, erkeg tyremgiin şine dainii bolkotoi temeceke temeceliin nda negen alkam bolko baisan tukai keleze dyyrgebe. Tyynii leer nergice çanga aliga taşaan ba internacionaal tatalgan ood, ijyyliin 27-nii ydeşiin zasedaani kaagdaba.

Ijyyliin 28-nii egleenii zasedaaniigi preziidiymiin tyryylegçe k. Kompbell gegçe neesen baina. Nek. Vertliing tyryyleze e abça, 1929 ondo komuniis namiingaa dunda beerenkii iitenii beleg bii bolzo kominteerniin şugamaas kazaiza, na- as ilgaran tasarasan aad, 1931 onoos ekilen odoo kyrter itag yzeltei opurtniistanuudaa usadkaza olon niitiin dunda adetei toologdodog ba 20 mingan geşyydtei bolood baisan tai kelebe.

Udaani Braziiliin komuniis namiin teleelegçe nek. Markees (Liugsenbyyrgiin) Germaaniin komuniis namiin teleelegçe k. Miilir gegçed eesediingee ulasuudiin odoo yjiin baidal komuniis namuudiingaa oiriin zoriigonuud tukai kelesen ina.

Zabsar bolsonii syyleer Çekoslovaakiin komuniis namiin eelegçe nek. R. Slaanskii gegçede yge egtebe.

Nek. Slaanskii bol kominteerniin VI kongreesoos VII kong s kyrter Çekoslovaakiin komuniis namiin kegzesen zamiigi ile loor keleze egesen baina.

Çekoslovaakiin komuniis nam bol baruun, „zyynii" kelberil ydtei erçemteigeer temeceze, odoo neleed bekizesen ba n niite azalçadiin, kapitaliizm zuram ba faşiizmtai temece keregiigi oroilon jabaza, çadadag bolson baina.

Gadana nek. Slaanskii bol Giitliriin faşiitsnuudiin ajuul doro isan Çekoslovaakiin azalçan arad bol SSSR ulaasiin eb nai ndaliin amagalan ba darlagdasan baga jasatan zonii erke çe tei baikiigi ynen cekeer kamagalagça baisaniigi medesen ina gebe.

Nek. Slaanskiin udaa Islaandiin komuniis namiin eelegçe nek. Ooliginskii gegçe komuniis kedelgeenii ba iiin kubiskaliin dainii ulam jikedeze baisan tukai kelebe.

Tyynii syyleer Germaaniin komuniis namiin teleelegçe Akkermaan gegçe Germaani ulasiin baidal ba komuniis n zoriigo tukai keleke zuuraa „faşiizmtai esergyycesen, azalçadiin negedemel froonto emkidkeke jabadal, bol aniin komuniis namiin gol zoriigo bolno" gesenii syy ijyyliin 28-nii ederiin egleenii zasedaani dyyrebe.

Erkim urgaciigi zişeete sainaar ugtaka

Brigaadiin yiledberiin uçaastak byride kuçaltatai took baiguulka keregtei

Paariin 2 doki kakalalga

Nykediin MTS

Nykediin MTS-iin „Ulaan-Bazei" geze kolkooz bol MTS dotoroo paariin kojor doki kakalalgiigi tyryyn dyyrgebe. Odoo yjede ebesenii kampaani erçemteigeer ja buulagdaza baina.

JARUUNIIN SOVKOOZ

Jaruuniin makanii sov kooz bol ijyyliin 20 nii eder 602,93 gaa paariin kojor doki kakalalgiigi dyyrgebe. Erkim plyygeçen nek. Şoi boonii gedeg ederiingee noormiigi 120-130 proc. gyicedkedeg baina.

KABAANSKIIN MTS

Kabaanskiin MTS-iin 12 doki brigaadiin tragtariista nek. Çer kaaşin gedeg Oimoriin somonii Kiiroviin neremzete kolkoozdo kedelmerilaze baikadaa ederiin gee noormiigi ilyybçelen dyyr gedeg ba kedelmeriin çanar erkim baisan, traagtariin toso jikeere kimagadasan baina.

BOOKONII MTS

„Skorokood" geze kolkoozdo kedelze baisan Bookonii MTS-iin nege traagtar bol muu zasa baritai baisanaas şaltagaalaza, 300 gaa paar kakalaka tesebee oroidoo 10% dyyrgebe. Ene bol tragtariista Ivanoov M. gedegiin traagtaraa kariuucalgagyigeer azalaza jabasanii yre men. Iime kariuucalgagyi kandaza, kolkoo ziin paariin kakalalgada saad uçaruulagçad tuskai zemede ka baaduulagdaka josotoi.

Respyyblike dotoroo

B.M.Gaz.Tar. Arkomaadiin ijyy liin 25-nii ederiin medeegeer: 286220 gaa paar kakalagdaza, tesebee 102% gyicedkegdebe. Enyynees kolkoozuud 271736 gaa kakalza 107% ba emçiin azaltan 14484 gaa kakalza, te sebee 59% gyicedkee.

Bargazanii, Bauntiin, Zediin, Jaruuniin, Zakaaminii, Koito-Bai-galiin, Koriin ba Kiaagtiin ai-maguud tesebee dyyrgeedyi.

Aga, Alair, Biçyyr, Bookon, Zagarai, Ulaan-Onon, Olikoon, Selenge, Tarbagatai, Tynken, Ulaan-Ydiin ba E-Bulagaadiin aimaguud tesebee 100% ba ilyybçelen dyyrgebe.

Bookonii ba Tynkenii aima guudaas bişe aimaguudiin em çiin azaltan tesebee dyyrgeedyi baina.

Respyyblike dotoroo 78242 gaa paariin 2-doki kakalalga dyyrgegdebe. Eneni byke kaka-lagdasan paariin zebken 27,3% bolno.

Aga, Baunta, Kiaagta, Ulaan-Onon ba K-Baigaliin aimaguud negeç gaa paariin 2-doki kaka lalga jabuulaagyi baina. Paariin 2-doki kakalalga zaabol dyyr gegdeke josotoi. S. Gan.

Kuçaltatai took jaaza barikaв

BK(b) Namiin Kizkom ba Kizgyicedkomiin 1935 onii ijyyniin 12-iin ederiin togtool dotoroo engeregçe zilde kuçal tatai took (ovin) barisan kolkoozuudiin tariaa cokilgiigi bogo nikon cag soo dyyrgeze, ulastaa erkim çanartai tariaa tuşaasan tukai temdeglesen baina. Enyyn deerees kuçaltatai took bol ulas teriin ba azakuin udka çanartai zyil baisani ilerne.

Kuçaltatai took bol ilangajaa oroosoto tariaaliin cokilgiin borootoi yjede saatakagyi jabadaliigi kangaka josotoi.

Enyyn deerees yndeselze, BMASSR-iin Gazar Tariaalan giin Arkomaadiin bariigiin keltes bol kuçalaltatai took barika projeekto zokicogood Arkoomiin orologço nek. LOOSOVTO bataluulza, kolkoozuudta kuçaltatai took barikiigi saişaasan baina.

Kuçaltatai took bol 3 eder soo cokigdoko booltotoi za-paas tariaa bagtakaar bodomzologdoson baina.

Comoo ba took kojoriin koorondo 0,5 meetr zabsar yldee ke keregtei. Ene bol karaka ba ilangajaa salki oruulka jabadal da tusatai baina.

Molotiilko bol comoogoos 3-4 meetr zabsartai tabigdaka josotoi. Tyynii koorondoor boolto zeeke zabsar baika josotoi. Molotiilkiin negee talada veejelke ba çegnyyr tabika gazar bolon orooso kadagalka gazar yldeegdeke bolno.

Kuçaltatai tookiin pooliigi mikiineer kolison gliineer kiikede bolno. Kuçaltatai tookiin bykii pooliigi gliineer kiize çadakagyi baibal kedelmerilke gazar ba orooso kadagalka ga-zarta zaabol gliineer pool kiike josotoi. Kuçaltatai took kiike teseb bol 480 tebker meetr talmaitai gazarta barikaar taaruu lagdasan baika. Pooloos deede oroi kyrter 4,5 meetr endereer barigdaka bolno. Molotiilkiin toosiigi tataza gargaka ba gerel ekiin tula kuçalgiin kojor talada neke kiigdeke bolno. Ene neke bol borootoi yjede kaagdaka josotoi.

Kuçaltatai took toiruulaad ongorkoi baika, zygeer salki ba boroonoos kamagaalkiin tula ergeze ba buulgaza baika ke şege baika bolno.

Kuçaltatai took bol kengeken materiaalaar kiigdeke josotoi iime materiaaliin oldokogyi baibal tioosoor kiize bolno.

Kuçaltatai took barika jabadalda iime too kemzeenii ma-teriaaluud kereglegdene gebel:

№№	Barilgada kereglegdeke zyilnyydiin nere	Kemzyyr: Urtani	Kemzyyr: Yrgeni ba bedyyni	Kesegiin too
1.	Moncogor modon (briovno) gadaa taliin barilgada	6,5 m	20 sm	28
2.	Moncogor modon (brivnoo) gadaa taliin barilgiin kazuu taladani	4,5 m	18 sm	12
3.	Dotoriin barilgiin modon	8 m	22 sm	12
4.	Deede taladani kereglegdeke modon	8 m	18 sm	14
5.	Tioos kireedeke modon	7 m	16 sm	48
6.	Deede maatinciin modon	8 m	16 sm	12
7.	Deede kuşaltiin tioos	7 m	2,5 sm	660
8.	Zizeg keregseliin kabtagai nuud	4,5 m	4 sm	24
9.	Kadaasan 100 m-m	—	—	80

Galiin ajuulaas kamagaalka kemzeenyyd

Galaas kamagaalkiin tula tookiigi toiruulza 10 meetr ergeneer gazariigi kakalka keregtei. Took dotor tamaki tata kiigi çangaar korimzolko. Tariaa cokilgiin yjede tamaki tatakii gi kakalagdasan gazar deere tusagaar korioolko keregtei.

Tookiin bulanguudta booşkotoi usa bailgaka, uçartai. Traagtariin kooloigoos garsan oçon bol comoo ba soloomon deere unaza kyyngin tula kooloin amasariigi booşkotoi usan soo kii ke çukala baina.

Eryylzelgiin kөdөlmөriiigi cegnenegyi

Odoo zunii yjede jabuulagda ka bagaçuudiin eryylzelgiin kө dөlmөridө Koriin aimagiin em kinyyd bol, ene kөdөlmөriiigi cegnekegyi jabadal gargasan baina. Zişeelkede: aimagiin Gyi cedkeke komiteed bol eryylzel giin kөdөlmөri tukai өөriingөө preziidiym deere negeç tabisan ygei baina.

Aimagiin tөb deereki laagerlin tyryyşiin sezoondo 50 ba gaçuudaar ijyyliiin 20-oos ekileke baisan aad, mөn tus cag sooni 60 bagaçuudaar sezoonilgi neesen baina. Gebeç, ton muu beledkeltei baisan, baika bairani muu, untaka oron ygei baisanaa ende tendees gagca kojoroor cugluulza gyicedkebe. Mөn uran saikanii ba bişeç nom debternyyd ba sonin biçegyyd bolon eldeb naadanii zebsegyyd ygei baisan baina.

Ede bykii dutuu zyilnyyd bol, imagta aimagiin nam kom somooliin ba aimag dotorki em kinyydiin ankaralaa tabiaagyi baisaniigi gerçelne.

Ilangajaa tus aimagiin kopiraaciigi erkilegçe Sanziin ba idee kooliigi erkilegçe (kopiif) Gasaraanov gegçed bol, ene kөdөlmөriiigi ogto cegneke ygei jabadal gargaza, „manda kabaadaka ygei" geze bejees zailuulza baikaar yle baran, ynge rekedee kөdөөgөөs ene laager ta kolkoozniguudiin idee acarkadani abasan ygei jabadal bii.

Bagaçuudiin beje makabudiigi eryyl bolgoko gesen zorilgii gi cegneke ygei jabadal bol, nam ba soveed zasagiin çukala tabiza baigaa odoonii ene asuudaliigi zoriuuta gederge tataza baisanda toologdoko josotoi.

Iime tula, deere durcagdasan boloşogyqigeer kandaka jab dalaas eris arcaza dutuugaa da rui usadkaka josotoi.

Kerbee namiin aimagiin ko miteediin sekreetaar nөk. Mikai loviin bejeere orolcoogyi jum bol, aimagiin tөb deerki laager jikeken tasaldaltai baika sen.

Enyyntei kamta tyryyşiin sezoondo baisan bagaçuudiin ja mar amzaltatai garasaniigi tob çolobol: Kyyked byri 3-5 g. m. nemebe. Mөn deereki 60 kyyke dees 21-ni Voroşiiloviin buudal giin znoçoog, 17 kyyked GTO-iin znoçoog ba 21 kyyked BGTO-iin znoçoog abasan baina. Tyryy şiin sezoondo baisan kyykediin amzaltani iime baina.

Iime tula, 2 doki sezoondo tyryyşiin dutuunuudiigi dabtan ygei, bodoto todorkoi kөdөlmө riiin yrenyydiigi erigdene.

C. J.

SOVEED KOLBOON DOTOR

Moskvaa kotiigi şinedken bai guulka zinkeni tөsөb zokioolgo toi daşaramduulan, SSSR-iin şin zelkii ukaanii akadeemiiin pre ziidiym bol ene tөsөbiigi beje lyylke keregte akadeemiiin zy gees tusalalcaka tukai tuskai tog tool ababa. Preziidiym bol ene kөdөlmөriiigi kөtөlbөrilөkiin tula tusagaar gurbalzaniigi akadee mik Barisaak tyryyteigeer olobo.

***

Sajakan nasa barasan gadaada gөrөnii kөdөlmөriçөn Kazmaş stroido kөdөlmөrilzө baisan Mat vei Mikkiinik nөөcөlkө kaasada kadagalaatai baisan 3000 şakuu tөkөrig mөngөn ba 800 tөkөri giin urislamziin caarsiigi MOPR to өkө geed negçөsөn baigaa. Miakiinik bol yninii MOPRiin geşyyn, Soveed Kolboonii bai guulaltanuudta kөdөlmөrilzө baika zuuraa fasiizmiin garta baisan kubiskalta kөdөlmөriçөd tө tusalka keregte jikeken kө dөlmөri jabuulsan baina.

***

Odoo zilde SSSRiin zyyn koi to kizaariigi şinzeleke jabadalda jikeken zөөri gargagdana. Şmii tiin araliigi şinzelekiin tula bө lөg şinzelegçediigi 2 ziliin bol zoroor ilgegdee. Ene bol gadaa da dalain ergi şadardan Kabaa rovsk kyrter jabaka baina. Ene bөlөg bol kөdөlmөriөө dyyrge senii syyleer koito zygiin ton koliin ba berkeşeeltei oronuud ta ekspidiiceer jabaka bolno. 1937-38 onuudta koito dalain zamaar Arkaangilskaas Biringoo vo dalai kyrter somoliooduudaar niiseke zam neegdeke josotoi.

***

Gegeereliigi erkilke Arkomaa diin zakiraltaar Zyyn Sibiir Ki zaariin Mediciinsk teeknikym bol feelşer akuşiirkiin surguuli bii bolgodozo, şinedken bai guulagdaba. Ene surguulinuud bol 300 feelşer ba 80 akyşiirka nuudiigi surgaza gargaka baina. Surguuliin baidaliigi zasakiin tula 200 mingan tөkөrig mөngө tabigdazai.

MEELKOMBINAA[T]

Ulaan-Ydiin talka tataka meel kombinaad bol, ene main 1-nii proletaariiin sain өdөrlөgdө barilgiingaa kөdөlmөriigi dyyr gesen baina.

Ene bol ton syyliin teek nikeer mikanizaruulagdasan kom binaad bolno. Enyynii yiledbe riiin kөdөlmөri bol elivaatarta orooso tuşaaza abkaas ekileed, talka ba kyrpee bolgoko kyrter gyiced mikanizaruulagdasan ba motoorzoruulagdasan baina.

Elivaatarani nege cag soo 16 vөgoon tariaa tuşaaza abça çadaka kyçetei, enyynde zөbkөn 3 kөdөlmөriçөn keregledene.

Bykii kombinaad dotoroni zuu şakuu maşiinanuud todkogdoson, enyyniigi oroidoo 8 kөdөl mөriçөn azalladag baina.

Barilgiin kolegtiiv bol meelini clin kombinaadiigi dyyrgekedee medenciin mantaaza, elivaator ba kөrөpeegiin zavoodiin baril ganuudiigi dyyrgeke berketei yje soo erkim zişee karuulan temeceze garkiigi byke kөdөl mөriçөdөөs erisen baina.

Kөdөlmөriçөd bol өgөsөn ujal ganuudaas gyicedkene. Nege syydkiin prograamiigi өde dyyrgene.

Narin maşiinanuud bol [...] nikiigi sainaar medeke ja[...] liigi erize baina. Yiledb[...] kaadranuud bol tөlөb teel[...] suralcalda kabaaduulagc[...] baina.

Ene kombinaadiin yile[...] de yndesenii kaadranuud şorozo baina. Kombinaad өөsөdiingөө erkim kynyy kolkoozuudaas kөdөlmөri gi elsyylze acarkiin tula koozuudta ilegesen baina. dөөnөөs jiresen kolkoozni ta tedenii çadabari mede tyrgen deeşelyylke erke b[...] olgodog baina. Ene bol [...] kөdөlmөriçөdiin 20%-ni B[...] duud bolno.

Kөdөlmөriçөdiin bairiin ganuud amzaltatai jabuul[...] ba. 50 kyykediin baika z[...] sain jaasli baiguulagdaa. K[...] mөriçөdiin baira byride ra[...] apraad baiguulagdasan ba [...] dөө duugardag kinootoi [...] Kojor kompleektatai surgu[...] bariiga dyyrgegdeze baina.

Kolkoozuudta pioneernuud tusalna

Selengiin aimagiin Jөrөөgiin somonii kolkoozuudiin dergede ki pioneernuudiin laagernuud bol, urgaca kuriaalga tukai asuudalnuudiigi kelceze, 43 ky nyydeer burtag өbөsө tyyke pioneeriin udaarna brigaada em kidkesen baina.

Mөn onii ijyyliiin 18-da Staa linii nөrөmzөte kolkooziin ta riaalangiin gazar deere ydiin ideelelgenii zabsarta 16 gaa ga zariin burtag өbөsiigi tyysen baina. Çanariigi şalgaka inspeek tor nөk. B. Baldanii yzelgeer sain geze oldoson baina.

Ene udaarna kөdөlmөriiin yje soo ilangajaa erkim sain garasan bacagad gebel: C. D. Vaançikova, Z. Şaraapova, C.D. Dorziijeva, erkim kybyydees: Ajuuşiijev, D. Ajuuşiijev ba D.D. Badmaajev gegçed bolno. Ede pioneernuud bol, K-Maarks ba „Şine-Baidal" geze kolkoo zuuta odoo tusalaza baina.

Ba sa pioneernuud bol 150 zum baraa alasan baina. Eneç bol ynder urgaciin tөlөө teme secen jabadaliin yre mөn baina.

C. L.

Ankaralaa tabina ygei

Kori. Ydiin somonii „namiin 17 dugaar kuraliin „nөrөmzөte kolkooziin dergede komsomoo liin aimagiin komiteedoor pio neeriin laager emkidkөgdesen bolboç, ene laagerta komsomoo liin komiteed ba somonii soveed josotoi ankaralaa tabiaagyi bai na.

Tus laagerta 25 pioneernuud cuglarasan baina. Tedenii naada ka eldeb naadanii zyilnyydiin zebsegyyd ogto ygei baina. Mөn ene laagerta sonirkoltoi nom debter ba sonin biçegyyd ygei bolon, şatar, doibod ygei baina.

Uçar iimees, bagaçuudiin beje makabudiigi saizaruulka ba bol bosoronguigoor amaraka arga ygei baina.

Griişa.

Komor yzegdedeg yniee

KYYRSK 27. (TASS) Koriinenskiin rajoonii „ŞINE-BAIDAL" geze kolkooziin „GAALKA" geze ynieen 6 tөrөөd bai kadaa 18 tugal gargasan baina. Syyliin 1931 ba 1935 onuudta 4-4 tugalnuudiigi gargasan baigaa.

Iime ynieen bol ton komor yzegdedeg tula tuskai şinzelel gede abtasan baina.

Redaagtoriigi orologço C. DONDOB[...]

Buriaad Mongoliin zooteekniikiin instityyd bol z[...] teekniikiin veternaariin fakylteetyydte ba beledkeliin k[...] sede suragçadiigi elsyylen abça baisanaa sonoskono.

Zooteekniikiin ba veternaariin fakylteedyydiin 1 [...] geer kyyrsede dunda surguulitai ba 17 noos 34 kyrter [...] satai emegtei ba eregtei erketed abtana.

Beledkeliin kyyrsede mөn nasanii aad, 7-8 gryy[...] kyrter surguulitai erketed abtana.

Surguulida orokiin tula medyylge bariza tyyn[...] dyyrgesen ankeeta, çadaliin taliin, bejiin eryyliin, be[...] kemzyyriin, tөrөsөn onii, erdemiin barimtalka biçegyydi[...] kabcaruulalcaka josotoi. Gadana kojor footokaartoçka [...] regtei baina.

Abtaka bologçod aavgustiin 15-25 kyrter şalgalt[...] oroko baina.

Surguuliiin keçeel sentiaaariin negenees ekilne. [...] peendi deere abtagçad bairaar kangagdaka baina.

Aadris: Ulaan-Yde Ceentrosojuuziin gudamziin [...] dugaar ger.

DIREEGCE.

Номер выпускал и корректировал НИМАЕВ ЦЫД. Верстал БАТУЕВ Ц. Ж. Типография из-ва «Б.-М. Правды» и «Унэн» Уполглавлит 4[...]